

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ ЛЬОТНИЙ КОЛЕДЖ**

Циклова комісія економіки та управління

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни «Історія економіки та економічної думки»
обов'язкових компонент
освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Облік і аудит

Харків 2021

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 23.09.21 № 8

СХВАЛЕНО

Методичною радою
Кременчуцького льотного
коледжу
Протокол від 22.09.21 № 2

ПОГОДЖЕНО

Секцією науково-методичної ради
ХНУВС з гуманітарних та соціально-
економічних дисциплін
Протокол від 22.09.21 № 8

Розглянуто на засіданні циклової комісії економіки та управління, протокол від 31.08.2021 № 1

Розробники: викладач циклової комісії економіки та управління, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Луценко Г. П.

Рецензенти:

1. Професор кафедри бізнес адміністрування, маркетингу і туризму Кременчуцького національного університету ім. М. Остроградського, Доктор економічних наук, професор, Дружиніна В.В.
2. Викладач циклової комісії економіки та управління КЛК ХНУВС, к. е. н., спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Пушкар О.І.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Шифри та назви галузі знань, код та назва напрямку підготовки, спеціальності, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 4,0 Загальна кількість годин - 120 Кількість тем - 13	<u>07</u> <u>Управління та адміністрування;</u> (шифр галузі) (назва галузі знань) <u>071 Облік і оподаткування (Облік і аудит)</u> (код напрямку) (назва напрямку підготовки або спеціальності) <u>бакалавр</u> (назва сво)	Навчальний курс <u>3</u> (номер) Семестр <u>6</u> (номер) Види контролю: <u>екзамен</u> (екзамен, залік)
Розподіл навчальної дисципліни за видами занять:		
Денна форма навчання		Заочна форма навчання
Лекції - <u>30</u> (години)		Лекції - <u>10</u> (години)
Семінарські заняття - <u>-</u> (години)		Семінарські заняття - <u>-</u> (години)
Практичні заняття - <u>30</u> (години)		Практичні заняття - <u>8</u> (години)
Лабораторні заняття - <u>-</u> (години)		Лабораторні заняття - <u>-</u> (години)
Самостійна робота - <u>60</u> (години)		Самостійна робота - <u>102</u> (години)
Індивідуальні завдання:		Індивідуальні завдання:
Курсова робота - <u>-</u> (кількість, № семестру)		Курсова робота - <u>-</u> (кількість, № семестру)
Реферати - <u>2 6</u> (кількість, № семестру)		Реферати - <u>- -</u> (кількість, № семестру)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. **Метою** викладання навчальної дисципліни «Історія економіки та економічної думки» є формування знань про історичний розвиток господарств та економічної думки країн європейської цивілізації для розуміння генезису та закономірностей функціонування економічних систем.

1.2. **Основними завданнями** вивчення дисципліни «Історія економіки та економічної думки» є сформування сучасного економічного мислення та світогляду здобувачів вищої освіти на основі методологічних засад цивілізаційної парадигми розвитку суспільства; засвоєння здобувачами вищої освіти знань і методів історичного аналізу економічних процесів.

1.3. Згідно з вимогами освітньої програми здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

1. Загальні соціально-економічні характеристики окремих періодів розвитку світового господарства відповідно до цивілізаційного підходу.

2. Соціально-економічні характеристики розвитку світової економіки та окремих країн Європи, США, Японії, України, Росії.
3. Шляхи і методи накопичення капіталу, розширення та вдосконалення виробництва.
4. Основні проблеми соціально-економічного розвитку на сучасному етапі та шляхи їх розв'язання.
5. Еволюцію поглядів на економічні процеси.
6. Закономірності розвитку світової та вітчизняної економічної думки.
7. Розуміти загальну направленість еволюції економічної науки та трансформацію її генеральних напрямків.
8. Закономірності формування і розвитку економічних теорій і шкіл.
9. Наукові основи економічної політики держави.

вміти:

1. Аналізувати, визначати тенденції й напрями економічного розвитку в конкретно-історичні періоди.
2. Проводити порівняльний аналіз основних економічних шкіл (раннього та пізнього канонізму, меркантилізму, класичної школи політичної економії, марксизму, маржиналізму, історичної школи, кенсіанства, неолібералізму, монетаризму), визначаючи їх позитивні та негативні сторони;
3. Розуміти будь-яку економічну ситуацію і власне місце в ній, а головне – не боятися приймати оптимальні рішення, якщо потрібно інноваційного характеру, спираючись на здобутки світової та вітчизняної думки;
4. Формулювати власні рекомендації щодо реалізації з урахуванням специфіки традиційних особливостей соціально-економічної системи України.

Програмні компетентності:

Програмні компетентності, які формуються при вивченні навчальної дисципліни:		
Інтегральна компетентність		Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у сферах підприємницької, торговельної та біржової діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів організації і функціонування підприємницьких, торговельних, біржових структур і характеризується комплексністю та невизначеністю умов
Фахові компетентності (ФК)	ФК-1	Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, робити узагальнення стосовно оцінки прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам в економіці

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Предмет і метод історії економіки та економічної думки.

Виникнення економічної історії як науки. Важливість знання історії економічної думки для оволодіння культурою економічного мислення.

Тема 2. Господарство первісного суспільства та його еволюція на етапі ранніх цивілізацій.

Первіснообщинний спосіб ведення господарства. Найдавніші пам'ятки економічної думки ранніх цивілізацій.

Тема 3. Особливості господарського розвитку та економічної думки періоду формування світових цивілізацій (VIII ст. до н.е. – V ст. н.е.)

Історія рабовласницького способу ведення господарства. Економічна думка епохи рабовласницького ладу.

Тема 4. Господарство та економічна думка суспільств європейської цивілізації в період Середньовіччя (V–XV ст.)

Розвиток феодальних відносин у Західній Європі. Розвиток ремесла та торгівлі. Особливості феодального розвитку окремих країн Західної Європи. Економічна думка епохи феодалізму. Економічне вчення меркантилізму.

Тема 5. Формування передумов ринкової економіки в країнах європейської цивілізації (XVI– перша половина XVII ст.)

Об'єктивна необхідність Великих географічних відкриттів. Великі географічні відкриття. Економічний розвиток провідних країн світу у мануфактурний період.

Тема 6. Розвиток ринкового господарства в період становлення національних держав (друга пол. XVII – перша пол. XIX ст.)

Розвиток провідних Європейських країн. Класична школа політичної економії. Еволюція класичної школи. Формування соціалістичних ідей. Економічне вчення західноєвропейських соціалістів-утопістів.

Тема 7. Ринкове господарство країн європейської цивілізації в період монополістичної конкуренції (друга пол. XIX– початок XX ст.)

Основні тенденції економічного розвитку провідних країн світу у XIX– на початку XX ст.). Ускладнення в економіці Англії. Причини уповільнення темпів економічного розвитку Франції. Економічне піднесення Німеччини. Виникнення і розвиток марксистської економічної теорії. Німецька національна політекономія. Маржиналізм. Економічна думка Росії.

Тема 8. Особливості розвитку ринкового господарства та основні напрямки економічної думки в Україні (друга пол. XIX– початок XX ст.)

Господарство України в другій половині XIX ст. Зміни в економічному розвитку України на початку XX ст. Розвиток політичної економії в Україні у

XIX ст. Відображення марксизму у працях українських економістів. Внесок в економічну теорію М.Туган-Барановського.

Тема 9. Господарство та економічна думка в період державно-монополістичного розвитку суспільств європейської цивілізації (перша половина XX ст.).

Господарство провідних країн світу в міжвоєнний період 1919-1939 р.р. Кейнсіанство та його особливості в різних країнах. Еволюція неокласичних ідей у XX ст. Школи неолібералізму та неокласичний синтез. Монетаризм. Інституціоналізм. Економічні концепції західноєвропейської соціал-демократії. Розвиток радянської економічної думки.

Тема 10. Розвиток національних економік країн європейської цивілізації в системі світового господарства під впливом науково-технічної революції (друга половина XX ст.).

Динаміка та структура зміни світового господарського розвитку другої половини XX ст. Виникнення транснаціональних корпорацій. Економічна криза 1974-1975 р.р. Рівень економічного розвитку західноєвропейських країн (друга пол. XX ст.). "Спільний ринок" - Європейський Союз.

Тема 11. Світове господарство та основні напрямки економічної думки на етапі інформаційно-технологічної революції (кінець XX– початок XXI ст.).

Світове господарство на рубежі XX–XXI ст. Основні напрямки економічної думки в період інформаційно-технологічної революції.

Тема 12. Економічний розвиток України в умовах радянської економічної системи та його трактування в економічній думці.

Період "хрущовської відлиги". "Косигінська" економічна реформа. "Етап перебудови" соціально-економічного життя. Трактування в економічній думці економічного розвитку України в умовах радянської системи.

Тема 13. Формування засад ринкового господарства в Україні (90-ті роки XXст.).

Створення самостійної держави. Реалізація програми виведення економіки з кризи.

4. Структура навчальної дисципліни
4.1.1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами
(денна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Тема 1 Предмет і метод історії економіки та економічної думки	6	2	0	2	0	2	
Тема 2 Господарство первісного суспільства та його еволюція на етапі ранніх цивілізацій.	4	2	0	0	0	2	
Тема 3 Особливості господарського розвитку та економічної думки періоду формування світових цивілізацій (VIII ст.до н.е.- V ст.н.е.)	8	2	0	0	0	6	
Тема 4 Господарство та економічна думка суспільств Європейської цивілізації в період Середньовіччя (V-XV ст.).	8	2	0	0	0	6	
Тема 5 Формування передумов ринкової економіки в країнах Європейської цивілізації (XVI-перша половина XVII ст.).	6	2	0	0	0	4	
Тема 6 Розвиток ринкового господарства в період становлення національних держав (друга половина XVII- перша половина XIX ст.).	8	2	0	0	0	6	
Тема 7 Ринкове господарство країн Європейської цивілізації в період монополістичної конкуренції (друга половина XIX- початок XX ст.).	10	2	0	4	0	4	
Тема 8 Особливості розвитку ринкового господарства та основні напрямки економічної думки в Україні (друга половина XIX- початок XX ст.)	12	2	0	4	0	6	
Тема 9 Господарство та економічна думка в період державно-монополістичного розвитку суспільств Європейської цивілізації (перша половина XX ст.).	12	2	0	4	0	6	

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Тема 10 Розвиток національних економік країн Європейської цивілізації в системі світового господарства під впливом науково-технічної революції (друга половина XX ст.).	10	2	0	4	0	4	
Тема 11 Світове господарство та основні напрямки економічної думки на етапі інформаційно-технологічної революції (кінець XX- початок XXI ст.).	10	2	0	4	0	4	
Тема 12 Економічний розвиток України в умовах Радянської економічної системи та його трактування в економічній думці.	12	4	0	4	0	4	
Тема 13 Формування засад ринкового господарства в Україні (90-ті роки XX ст.).	14	4	0	4	0	6	
Всього за семестр № 6:	120	30	0	30	0	60	іспит

**4.1.2. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами
(заочна форма навчання)**

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Тема 1 Предмет і метод історії економіки та економічної думки	4	0	0	0	0	4	
Тема 2 Господарство первісного суспільства та його еволюція на етапі ранніх цивілізацій.	8	0	0	0	0	8	
Тема 3 Особливості господарського розвитку та економічної думки періоду формування світових цивілізацій (VIII ст.до н.е.- V ст.н.е.)	9	1	0	0	0	8	
Тема 4 Господарство та економічна думка суспільств Європейської цивілізації в період Середньовіччя (V-XV ст.).	8	0	0	0	0	8	
Тема 5 Формування передумов ринкової економіки в країнах Європейської цивілізації (XVI-перша половина XVII ст.).	9	1	0	0	0	8	
Тема 6 Розвиток ринкового господарства в період становлення національних держав (друга половина XVII- перша половина XIX ст.).	8	0	0	0	0	8	
Тема 7 Ринкове господарство країн Європейської цивілізації в період монополістичної конкуренції (друга половина XIX- початок XX ст.).	11	2	0	1	0	8	
Тема 8 Особливості розвитку ринкового господарства та основні напрямки економічної думки в Україні (друга половина XIX-початок XX ст.)	9	0	0	1	0	8	

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Тема 9 Господарство та економічна думка в період державно-монополістичного розвитку суспільств Європейської цивілізації (перша половина XX ст.).	11	2	0	1	0	8	
Тема 10 Розвиток національних економік країн Європейської цивілізації в системі світового господарства під впливом науково-технічної революції (друга половина XX ст.).	10	0	0	0	0	10	
Тема 11 Світове господарство та основні напрямки економічної думки на етапі інформаційно-технологічної революції (кінець XX- початок XXI ст.).	10	0	0	2	0	8	
Тема 12 Економічний розвиток України в умовах Радянської економічної системи та його трактування в економічній думці.	11	2	0	1	0	8	
Тема 13 Формування засад ринкового господарства в Україні (90-ті роки XX ст.).	12	2	0	2	0	8	
Всього за семестр № 6:	120	10	0	8	0	102	іспит

4.1.3. Питання, що виносяться на самостійне оцінювання

Перелік питань до тем навчальної дисципліни		Література:
Тема 1. Предмет і метод історії економіки та економічної думки.		Основна: [6; 14; 18]. Додаткова: [37]
—	<p>Підготовка до практичного заняття згідно з планом навчання, розглянути додаткові питання за темою.</p> <p>Вивчення лекційного матеріалу та конспектування питань щодо самостійного опрацювання за темою.</p> <p><i>Після вивчення теми дати відповіді на питання у вигляді конспекту:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Коли виникла економічна історія як наука? 2. Яке питання є важливим для економічної історії? 3. Що є предметом дослідження історії економічної думки? 4. Який процес розкриває історія економічної думки? 	
Тема 2. Господарство первісного суспільства та його еволюція на етапі ранніх цивілізацій.		Основна [5; 6; 18]. Додаткова [5; 34; 46]
—	<p>Підготовка до практичного заняття згідно з планом навчання, розглянути додаткові питання за темою.</p> <p>Вивчення лекційного матеріалу та конспектування питань щодо самостійного опрацювання за темою.</p> <p><i>Після вивчення теми дати відповіді на питання у вигляді конспекту:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. На які етапи поділяється історія первісного господарства? 2. Що лежить в основі первіснообщинного способу господарської діяльності? 3. Охарактеризувати трипільську культуру. 4. У чому полягають особливості економічної думки стародавнього світу? 5. Охарактеризуйте найдавніші пам'ятки Месопотамії та Єгипту. 	
Тема 3. Особливості господарського розвитку та економічної думки періоду формування світових цивілізацій (VIII ст. до н.е.- V ст. н.е.)		Основна: [1;

—	<p>Підготовка до практичного заняття згідно з планом навчання, розглянути додаткові питання за темою.</p> <p>Вивчення лекційного матеріалу та конспектування питань щодо самостійного опрацювання за темою.</p> <p><i>Після вивчення теми дати відповіді на питання у вигляді конспекту:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Що було основою виробничих відносин рабовласницького способу ведення господарства? 2. Які держави набули рис класичного рабства? 3. Назвати основні причини падіння рабовласницьких держав. 4. Хто був видатним реформатором Стародавньої Греції у VII-VI ст. до н.е.? 5. Розповісти про найвищий зліт економічної думки Стародавньої Греції, пов'язаний з іменем Аристотеля. 6. Перелічити найвидатніших реформаторів Стародавнього Риму. 	<p>3; 7]. Додаткова: [37]</p>
—	<p>Тема 4. Господарство та економічна думка суспільств Європейської цивілізації в період Середньовіччя (V-XV ст.).</p> <p>Підготовка до практичного заняття згідно з планом навчання, розглянути додаткові питання за темою.</p> <p>Вивчення лекційного матеріалу та конспектування питань щодо самостійного опрацювання за темою.</p> <p><i>Після вивчення теми дати відповіді на питання у вигляді конспекту:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Як розвивалися феодальні відносини у країнах Західної Європи? 2. Розкрити важливість існування ремісничих цехів і купецьких гільдій у феодальний період. 3. Чому Францію називають класичною феодальною країною? 4. Перелічити головні особливості економіки феодальної Англії. 5. Чим відрізнялась феодальна економіка Німеччини? 6. Назвати представників економічної думки епохи феодалізму та охарактеризувати їх твори. 7. Пояснити сутність меркантилізму. 	<p>Основна: [3; 6; 31]. Додаткова: [37]</p>
	<p>Тема 5. Формування передумов ринкової економіки в країнах Європейської цивілізації (XVI-перша половина XVII ст.).</p>	

	<p>Підготовка до практичного заняття згідно з планом навчання, розглянути додаткові питання за темою.</p> <p>Вивчення лекційного матеріалу та конспектування питань щодо самостійного опрацювання за темою.</p> <p><u>Дати відповіді на питання у вигляді конспекту:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризувати передумови переходу до ринкової економіки країн Західної Європи у XVI – першій половині XVII ст. 2. Що стало об’єктивною необхідністю Великих географічних відкриттів? 3. Перелічити основні віхи Великих географічних відкриттів. 4. Як відбувався швидкий розвиток Англії у мануфактурний період? 5. Розкрити негативні причини, які гальмували економічний розвиток Франції. <p>Як розвивалась економіка Німеччини?</p> <p><u>Більш детально розглянути такі питання як:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Об’єктивна необхідність Великих географічних відкриттів. 2. Великі географічні відкриття. 3. Економічний розвиток провідних країн світу у мануфактурний період. 	<p>Основна: [2; 4; 7; 10]. Додаткова: [51; 52]</p>
	<p>Тема 6. Розвиток ринкового господарства в період становлення національних держав (друга половина XVII- перша половина XIX ст.).</p> <p>Підготовка до практичного заняття згідно з планом навчання, розглянути додаткові питання за темою.</p> <p>Вивчення лекційного матеріалу та конспектування питань щодо самостійного опрацювання за темою.</p> <p><i>Після вивчення теми дати відповіді на питання у вигляді конспекту:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризувати розвиток Англії, Франції, Німеччини (друга пол. XVII – XIX ст.). 2. Коли і де виникла класична школа політичної економії? Охарактеризувати її. 3. Як розвивалися ідеї класичної школи в Англії та Франції у XIX ст.? 4. Пояснить закон Ж.Б.Сейя. У чому полягає його значення? 5. Яка теорія є наріжним каменем економічного вчення С.Сімонді? 6. Що можна вважати вершиною економічних ілюзій П.Ж.Прудона? 	<p>Основна: [1; 3; 7; 19; 20; 25].</p>

	<p>7. З якою економічною програмою виступив Ф.Лассаль?</p> <p>8. Розкрийте сутність вчення Ш.Фур'є про соціальну гармонію.</p> <p>9. В чому особливості утопічного соціалізму Р.Оуена?</p>	
<p>Тема 7. Ринкове господарство країн Європейської цивілізації в період монополістичної конкуренції (друга половина XIX-початок XX ст.).</p>		<p>Основна: [6; 7].</p> <p>Додаткова: [47]</p>
—	<p>Вивчення лекційного матеріалу та нормативних актів за темою.</p> <p>Більш детально розглянути такі питання як: основні тенденції економічного розвитку провідних країн світу у XIX– на початку XX ст.); ускладнення в економіці Англії; причини уповільнення темпів економічного розвитку Франції; економічне піднесення Німеччини; виникнення і розвиток марксистської економічної теорії; німецька національна політекономія; маржиналізм; економічна думка Росії.</p> <p><i>Після вивчення теми дати відповіді на питання у вигляді конспекту:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Що є основною рисою економічного розвитку в період, що розглядається? 2. Назвіть форми монопольних об'єднань. 3. Поясніть причини ускладнення в економіці Англії з 70-х років XIX ст. 4. Що стримувало концентрацію промислового капіталу у Франції? 5. Що сприяло завершенню індустріалізації Німеччини? 6. Визначте історичні передумови та ідейні витоки марксизму. 7. Охарактеризуйте основні функції грошей. 8. Яке значення має економічна теорія Маркса? 9. У чому полягають принципи історизму та еволюціоналізму? 10. Поясніть взаємозв'язок граничної корисності та ціноутворення. 11. Порівняйте економічні погляди «легального марксизму» та народництва. 	
<p>Тема 8. Особливості розвитку ринкового господарства та основні напрямки економічної думки в Україні (друга половина XIX- початок XX ст.)</p>		<p>Основна: [5 – 7].</p> <p>Додаткова: [50; 514]</p>
—	<p>Вивчення лекційного матеріалу та нормативних актів за темою.</p> <p>Більш детально розглянути такі питання як: господарство України в другій половині XIX ст; зміни в економічному</p>	

	<p>розвитку України на початку XX ст.; розвиток політичної економії в Україні у XIX ст.; відображення марксизму у працях українських економістів; внесок в економічну теорію М.Туган-Барановського.</p> <p><i>Після вивчення теми дати відповіді на питання у вигляді конспекту:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Що означала реформа 1861 р. для України? 2. З яких заходів складалася «столипінська реформа»? 3. Хто першим в Україні розробив навчальний курс політичної економії? 4. Хто був першим в Україні пропагандистом і коментатором «Капіталу» К.Маркса? 5. Як М.Зібер оцінює теорію додаткової вартості К.Маркса? 6. Які економічні закони обґрунтував М.Туган-Барановський? 	
<p>Тема 9. Господарство та економічна думка в період державно-монополістичного розвитку суспільств Європейської цивілізації (перша половина XX ст.).</p>		<p>Основна: [6; 8].</p>
—	<p>Вивчення лекційного матеріалу та нормативних актів за темою.</p> <p>Більш детально розглянути такі питання як: господарство провідних країн світу в міжвоєнний період 1919-1939 р.р.; кейнсіанство та його особливості в різних країнах; еволюція неокласичних ідей у XX ст.; школи неолібералізму та неокласичний синтез; монетаризм; інституціоналізм; економічні концепції західноєвропейської соціал-демократії; розвиток радянської економічної думки.</p> <p><i>Після вивчення теми дати відповіді на питання у вигляді конспекту:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. На які етапи умовно можна поділити міжвоєнне двадцятиріччя? 2. Що стало причиною світової економічної кризи 1929-1933 рр.? 3. Які історичні умови спричинили виникнення кейнсіанства? 4. Охарактеризуйте економічну систему Д.Кейнса. 5. Що нового внесла в економічну думку нова неокласична школа порівняно з класичною ліберальною теорією? 6. Охарактеризуйте основні напрямки нової неокласики. 7. У чому полягає особливість інституціоналізму як течії економічної думки? 	<p>Додаткова: [47; 50; 51]</p>

	<p>8. Охарактеризуйте концепцію постіндустріального суспільства Даніеля Белла.</p> <p>9. Визначте роль і місце Е.Бернштейна в західноєвропейській соціал-демократії.</p> <p>10. У чому полягають основні теоретичні та практичні висновки монетаризму?</p> <p>11. Укажіть особливості післявоєнних інституціональних концепцій.</p> <p>12. Що було джерелом політичної економії і соціалізму?</p>	
Тема 10. Розвиток національних економік країн Європейської цивілізації в системі світового господарства під впливом науково-технічної революції (друга половина XX ст.).		
<p>—</p>	<p>Вивчення лекційного матеріалу та нормативних актів за темою.</p> <p>Більш детально розглянути такі питання як: динаміка та структура зміни світового господарського розвитку другої половини XX ст.; виникнення транснаціональних корпорацій; економічна криза 1974-1975 р.р.; рівень економічного розвитку західноєвропейських країн (друга пол. XXст.); «спільний ринок» - Європейський Союз.</p> <p><i>Після вивчення теми дати відповіді на питання у вигляді конспекту:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розповісти про структурні зміни у світовому господарському розвитку у другій половині XX ст. 2. Що сприяло виникненню транснаціональних корпорацій? 3. Пояснити причини економічної кризи семидесятих років XX ст. 4. Що таке «постіндустріальне суспільство»? 5. Розповісти про виникнення «спільного ринку» - Європейського Союзу. 	<p>Основна: [4; 6; 7; 12; 14; 17; 20; 25].</p> <p>Додаткова: [43; 47; 50; 51]</p>
Тема 11. Світове господарство та основні напрямки економічної думки на етапі інформаційно-технологічної революції (кінець XX- початок XXI ст.).		
<p>—</p>	<p>Вивчення лекційного матеріалу та нормативних актів за темою.</p> <p>Більш детально розглянути такі питання як: світове господарство на рубежі XX–XXI ст.; основні напрямки економічної думки в період інформаційно-технологічної революції.</p> <p><i>Після вивчення теми дати відповіді на питання у вигляді конспекту:</i></p>	<p>Основна: [4; 8].</p> <p>Додаткова: [51; 52]</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Про що свідчать колосальні зрушення, що відбуваються у сучасному соціально-політичному і економічному житті? 2. Якими ознаками характеризується сучасна технологічна революція? 3. На яких парадигмах ґрунтуються регулятивні механізми управління господарськими процесами у сучасному суспільстві? 4. Які дві основні економічні системи зараз відіграють провідні позиції у світі? 	
Тема 12. Економічний розвиток України в умовах Радянської економічної системи та його трактування в економічній думці.		
—	<p>Вивчення лекційного матеріалу та нормативних актів за темою.</p> <p>Більш детально розглянути такі питання як: період "хрущовської відлиги"; «косигінська» економічна реформа; «етап перебудови» соціально-економічного життя; трактування в економічній думці економічного розвитку України в умовах радянської системи.</p> <p><i>Після вивчення теми дати відповіді на питання у вигляді конспекту:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Які заходи було впроваджені М.С.Хрущовим з метою ліквідувати недоліки в економіці після 1953 р.? 2. У чому сутність «косигінської реформи» з 1965 р.? 3. Які зміни відбулися в економіці України за 1966-1970 рр.? 4. Коли почалася економічна «перебудова» і який закон було прийнято? 5. Який внесок у розвиток економічної теорії було зроблено українськими економістами? 	<p>Основна: [5; 7; 21; 28]. Додаткова: [38 – 40; 44 – 46]</p>
Тема 13. Формування засад ринкового господарства в Україні (90-ті роки XX ст.).		
—	<p>Вивчення лекційного матеріалу та нормативних актів за темою.</p> <p>Більш детально розглянути такі питання як: створення самостійної держави; реалізація програми виведення економіки з кризи.</p> <p><i>Після вивчення теми дати відповіді на питання у вигляді конспекту:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Коли була прийнята «Декларація про державний суверенітет України»? 2. Що передбачили «Основні напрями економічної політики в умовах незалежності»? 	<p>Основна: [8; 11]. Додаткова: [36; 46; 48]</p>

	3. Що стало умовою до вступу України до МВФ?	
--	--	--

5. Індивідуальні завдання

5.1.1. Теми рефератів

1. Теорія наукових революцій Т. Куна
2. Модель конкуруючих програм досліджень І. Лакатоша.
3. Циклічні схеми періодизації історико-економічного розвитку суспільства: Дж. Віко, Й. Гердер, Е. Мейер.
4. Система цивілізаційного розвитку А. Тойнбі.
5. Вождівство як перехідна ланка від первісності до цивілізації.
6. Суспільство трипільської культури та особливості її господарської сфери.
7. Фактори становлення ранніх цивілізацій.
8. Суспільні умови становлення ранніх цивілізацій.
9. Закони царя Хаммурапі та Хетські закони.
10. Економічна думка Стародавнього Єгипту.
11. Основні періоди розвитку господарства Давньої Греції
12. Особливості основних етапів соціально-економічного розвитку Давнього Риму.
13. Еволюція колонатної системи Стародавнього Риму.
14. Суспільно-економічні погляди Анахарсія Скіфського.
15. Господарський розвиток античних міст-держав Північного Причорномор'я.
16. Економічна думка країн середньовічного Сходу.
17. Роль християнства в розвитку господарського життя суспільств Європи.
18. Ремесло і торгівля у господарській системі феодального суспільства.
19. Давньоруське місто: відмінні та спільні риси із середньовічними містами Західної Європи.
20. Перша наукова революція XVI – XVII ст. та її вплив на промисловий розвиток європейських держав.
21. Відтворення суспільного продукту у «Економічній таблиці» Ф. Кене
22. Порівняльна характеристика процесу первісного нагромадження капіталу у Нідерландах та Великій Британії.
23. Економічний розвиток країн Центральної та Східної Європи у XVI – XVIII ст.
24. Порівняльна характеристика промислових переворотів у Англії та Франції.
25. Сутність і значення промислового перевороту для формування матеріально-технічної бази ринкової економіки.
26. Особливості становлення політичної економії у Франції.

27. Методологія Дж. С. Мілля.
28. Етапи становлення класичної політичної економії.
29. Загальна характеристика класичної політичної економії.
30. Економічні погляди Михайла Балудянського та Семена Десницького.
31. Значення Харківського університету для поширення економічних знань в Україні.
32. Колоніальний характер розвитку господарства України у складі Російської імперії у першій половині XIX ст.
33. Становлення економіко-статистичних досліджень в Україні. Дмитро Журавський.
34. Економічні погляди Івана Вернадського.
35. Особливості Другої науково-технічної революції в європейських державах.
36. Вплив акціонерної форми власності на структурні перетворення в економіці
37. Протекціонізм і лібералізм в площині становлення монополістичних об'єднань.
38. Методологія Альфреда Маршалла.
39. Загальна характеристика «маргіналістичної революції» в економічній науці.
40. Економічні погляди Кнута Вікселя.
41. Проблеми кооперації праці у дослідженні М. Туган-Барановського «Соціальні основи кооперації».
42. Соціально-економічні дослідження М. Квалевського.
43. Розвиток залізничного транспорту в Україні другої пол. XIX – поч. XX ст.
44. Наслідки столипинської реформи в сільському господарстві України.
45. Загальна характеристика Київської економічної школи та її вплив на еволюцію економічної думки в Україні.
46. Економічна політика держави у дослідженнях М. Бунге
47. Порівняльний аналіз синтетичних теорій цінності Альфреда Маршалла і Михайла Туган-Барановського.
48. Теорія збалансованого бюджету споживача Євгена Слуцького.
49. Вплив світової економічної кризи на становлення макроекономічного регулювання.
50. «Новий курс Рузвельта» і антимонопольна політика в США.
51. Економічна політика «Народного фронту у Франції» у 30-і рр. XX ст.
52. Зміст «кейнсіанської революції» в економічній теорії.
53. Економічне вчення Дж. М. Кейнса про економічну рівновагу.
54. Теорія мультиплікатора, інвестицій і зайнятості в кейнсіанській теорії.
55. Особливості національних моделей соціально орієнтованого ринкового господарства.
56. Загальна характеристика розвитку «нових індустріальних країн» у другій половині XX ст.

57. Формування «трьох світових центрів» ринкової економіки у другій половині XX ст.
58. Еволюція світової валютної системи у другій половині XX ст.
59. Концепція кейнсіансько-неокласичного синтезу.
60. Теоретичні основи неоконсервативної економічної політики 80-х рр. XX ст. провідних світових економік.

6. Методи навчання

Для активізації навчального процесу при викладанні дисципліни "Історія економіки та економічної думки" передбачено застосування сучасних навчальних технологій, таких як проблемні лекції; робота в малих групах; семінари – дискусії (круглий стіл); мозкові атаки; кейсметод; ділові та рольові ігри; презентації, банки візуального супроводження.

Проблемні лекції – спрямовані на розвиток логічного мислення здобувачів вищої освіти і характеризуються тим, що коло питань теми обмежується двома-трьома ключовими моментами, увага здобувачів вищої освіти концентрується на матеріалі, що не знайшов відображення в підручниках, використовується досвід закордонних навчальних закладів з роздаванням здобувачам вищої освіти під час лекції друкованого матеріалу та виділенням головних висновків з питань, що розглядаються.

При читанні лекції здобувачам вищої освіти ставляться проблемні питання для самостійного розміркування, на які вони можуть відповісти в процесі лекції. Система питань у ході лекції відіграє активізуючу роль, примушує здобувачів вищої освіти сконцентруватися і почати активно мислити в пошуках правильної відповіді.

Міні-лекції – передбачають виклад навчального матеріалу за короткий проміжок часу й характеризуються значною ємністю, складністю логічних побудов, образів, доказів та узагальнень. Міні-лекції проводяться, як правило як частина завдання-дослідження.

Робота в малих групах – використовується з метою активізації роботи здобувачів вищої освіти при проведенні семінарських і практичних занять. Це так звані "групи психологічного комфорту", де кожен учасник відіграє особливу роль і певними своїми якостями доповнює інших. Використання цієї технології дає змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного здобувача вищої освіти в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування.

Семінари-дискусії (круглий стіл) – передбачають обмін думками і поглядами

учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

"Мозкові атаки" – це метод розв'язання невідкладних завдань за дуже обмежений час. Суть його полягає в тому, щоб висловити якнайбільшу кількість ідей за невеликий проміжок часу, обговорити і здійснити їх селекцію.

Рольова гра – форма активізації навчального процесу, за якої в процесі інсценізації певної економічної ситуації в ролі учасників подій безпосередньо задіяні здобувачі вищої освіти.

Кейс-метод (метод аналізу конкретних ситуацій) – дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціалістів і передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, складних конфліктних випадків, проблемних ситуацій, інцидентів у процесі вивчення навчального матеріалу.

Презентації – виступ перед аудиторією, використовується для представлення певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань та інструктажу, демонстрації нових товарів та послуг. Банки візуального супроводження сприяють активізації творчого сприйняття змісту дисципліни за допомогою наочності.

7. Перелік питань та завдань, що виносяться на підсумковий контроль

1. Предмет і метод історії економіки та економічної думки.
2. Первіснообщинний спосіб ведення господарства.
3. Господарство провідних країн світу в міжвоєнний період 1919-1939 р.р.
4. Історія рабовласницького способу ведення господарства.
5. «Спільний ринок» — Європейський союз.
6. Розвиток феодальних відносин у Західній Європі.
7. Розвиток ремесла та торгівлі в період середньовіччя у країнах європейської цивілізації.
8. Особливості феодального розвитку Франції.
9. Особливості феодального розвитку Англії.
10. Особливості феодального розвитку Німеччини.
11. Світове господарство на рубежі XX-XXI ст.
12. Період «хрущовської відлиги».
13. Об'єктивна необхідність великих географічних відкриттів.
14. Великі географічні відкриття.

15. Економічний розвиток провідних країн світу у мануфактурний період (XVI-XVIII ст.).
16. Розвиток провідних європейських країн (друга половина XVII – перша половина XIX ст.).
17. Динаміка та структурні зміни світового господарського розвитку другої половини XX ст.
18. Виникнення транснаціональних корпорацій (друга половина XX ст.).
19. Економічна криза 1974-1975 р.р. в європейських країнах.
20. Рівень економічного розвитку західноєвропейських країн (друга половина XX ст.).
21. Основні тенденції економічного розвитку провідних країн світу у XIX– на поч. XX ст.
22. Ускладнення в економіці Англії у XIX – на початку XX ст.
23. Причини уповільнення темпів економічного розвитку Франції у XIX– на поч..XX ст.
24. Економічне піднесення Німеччини (кінець XIX – початок XX ст.).
25. «Косигінська» економічна реформа.
26. «Етап перебудови» соціально-економічного життя.
27. Створення самостійної держави – України.
28. Реалізація програми виведення економіки України з кризи (90-ті роки XX ст.).
29. Господарство України в другій половині XIX ст.
30. Зміни в економічному розвитку України на початку XX ст.
31. Розвиток політичної економії в Україні у XIX ст.
32. Відображення марксизму у працях українських економістів.
33. Найдавніші пам'ятки економічної думки ранніх цивілізацій.
34. Внесок в економічну теорію М.Туган-Барановського.
35. Економічна думка епохи рабовласницького ладу.
36. Кейнсіанство та його особливості в різних країнах.
37. Еволюція неокласичних ідей у XX ст.
38. Школи неолібералізму та неокласичний синтез.
39. Монетаризм.
40. Інституціоналізм.
41. Економічна думка епохи феодалізму.
42. Економічне вчення меркантилізму.
43. Економічні концепції західноєвропейської соціал-демократії.
44. Трагування в економічній думці економічного розвитку України в умовах радянської системи.
45. Розвиток радянської економічної думки.

46. Основні напрямки економічної думки в період інформаційно-технологічної революції (кінець XX – початок XXI ст.).
47. Класична школа політичної економії.
48. Еволюція класичної школи політичної економії.
49. Формування соціалістичних ідей.
50. Економічне вчення західноєвропейських соціалістів-утопістів.
51. Економічне вчення меркантилізму.
52. Класична школа політичної економії.
53. Монетаризм.
54. Інституціоналізм.
55. Виникнення і розвиток марксистської економічної теорії.
56. Виникнення альтернативної школи політичної економії. Німецька національна політекономія.
57. Маржиналізм.
58. Економічна думка Росії (друга половина XIX – початок XX ст.).
59. Економічна думка епохи рабовласницького ладу.
60. Економічна думка епохи феодалізму в західноєвропейських країнах.

8. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Контрольні заходи включають у себе поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль.

До форм поточного контролю належить оцінювання:

- рівня знань під час семінарських, практичних, лабораторних занять;
- якості виконання індивідуальної та самостійної роботи.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських, практичних та лабораторних занять і має за мету перевірку засвоєння знань, умінь і навичок здобувачем вищої освіти з навчальної дисципліни.

У ході поточного контролю проводиться систематичний вимір приросту знань, їх корекція. Результати поточного контролю заносяться викладачем до журналів обліку роботи академічної групи за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Оцінки за самостійну та індивідуальну роботи виставляються в журнали обліку роботи академічної групи окремою графою за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Результати цієї роботи враховуються під час виставлення підсумкових оцінок.

При розрахунку успішності здобувачів вищої освіти в Університеті враховуються такі види робіт: навчальні заняття (семінарські, практичні, лабораторні тощо); самостійна та індивідуальна роботи (виконання домашніх завдань, ведення конспектів першоджерел та робочих зошитів, виконання розрахункових завдань, підготовка рефератів, наукових робіт, публікацій,

розроблення спеціальних технічних пристроїв і приладів, моделей, комп'ютерних програм, виступи на наукових конференціях, семінарах та інше); контрольні роботи (виконання тестів, контрольних робіт у вигляді, передбаченому в робочій програмі навчальної дисципліни). Вони оцінюються за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Результат навчальних занять за семестр розраховується як середньоарифметичне значення з усіх виставлених оцінок під час навчальних занять протягом семестру та виставляється викладачем в журналі обліку роботи академічної групи окремою графою.

Результат самостійної роботи за семестр розраховується як середньоарифметичне значення з усіх виставлених оцінок з самостійної роботи, отриманих протягом семестру та виставляється викладачем в журналі обліку роботи академічної групи окремою графою.

Здобувач вищої освіти, який отримав оцінку «незадовільно» за навчальні заняття або самостійну роботу, зобов'язаний перескласти її.

Загальна кількість балів (оцінка), отримана здобувачем за семестр перед підсумковим контролем, розраховується як середньоарифметичне значення з оцінок за навчальні заняття та самостійну роботу, та для переводу до 100-бальної системи помножується на коефіцієнт **10**.

$$\begin{array}{l} \text{Загальна} \\ \text{кількість балів} \\ \text{(перед} \\ \text{підсумковим} \\ \text{контролем)} \end{array} = \left(\begin{array}{l} \text{Результат} \\ \text{навчальних} \\ \text{занять} \\ \text{за семестр} \end{array} + \begin{array}{l} \text{Результат} \\ \text{самостійної} \\ \text{роботи за} \\ \text{семестр} \end{array} \right) / 2 * 10$$

Підсумковий контроль.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному ступені вищої освіти або на окремих його завершених етапах.

Для обліку результатів підсумкового контролю використовується поточно-накопичувальна інформація, яка реєструється в журналах обліку роботи академічної групи. Результати підсумкового контролю з дисциплін відображаються у відомостях обліку успішності, навчальних картках здобувачів вищої освіти, екзаменових книжках. **Присутність здобувачів вищої освіти на проведенні підсумкового контролю (екзамену) обов'язкова.** Якщо здобувач вищої освіти не з'явився на підсумковий контроль (екзамен), то науково-педагогічний працівник ставить у відомість обліку успішності відмітку «не з'явився».

Підсумковий контроль (екзамен) оцінюється за національною шкалою. Для переводу результатів, набраних на підсумковому контролі (екзамену), з національної системи оцінювання в 100-бальну вводиться коефіцієнт **10**, таким чином максимальна кількість балів на підсумковому контролі (екзамену), які використовуються при розрахунку успішності здобувачів вищої освіти,

становить - 50

Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру та балів, набраних на підсумковому контролі (екзамену).

$$\begin{array}{lcl}
 \text{Підсумкові бали} & & \text{Загальна кількість} \\
 \text{навчальної} & = & \text{балів (перед} \\
 \text{дисципліни} & & \text{підсумковим} \\
 & & \text{контролем)} \\
 & + & \text{Кількість балів за} \\
 & & \text{підсумковим} \\
 & & \text{контролем}
 \end{array}$$

Здобувач вищої освіти, який під час складання підсумкового контролю отримав оцінку «незадовільно», складає підсумковий контроль (екзамен) повторно. Повторне складання підсумкового контролю (екзамену) допускається не більше двох разів з кожної навчальної дисципліни, у тому числі один раз – викладачеві, а другий – комісії, що створюється навчально-науковими інститутами (факультетами). Незадовільні оцінки виставляються тільки в відомостях обліку успішності. Здобувачам вищої освіти, які отримали не більше як дві незадовільні оцінки (нижче ніж 60 балів) з навчальної дисципліни, можуть бути встановлені різні строки ліквідації академічної заборгованості, але не пізніше як за день до фактичного початку навчальних занять у наступному семестрі. Здобувачі вищої освіти, які не ліквідували академічну заборгованість у встановлений термін, відраховуються з Університету. Особи, які одержали більше двох незадовільних оцінок (нижче ніж 60 балів) за підсумковими результатами вивчення навчальних дисциплін з урахуванням підсумкового контролю, відраховуються з Університету.

Вимоги до здобувачів вищої освіти щодо засвоєння змісту навчальної дисципліни:

Робота під час навчальних занять	Самостійна та індивідуальна робота	Підсумковий контроль
Отримати не менше 4 позитивних оцінок	Підготувати реферат, підготувати конспект за темою самостійної роботи.	Отримати за підсумковий контроль не менше 30 балів

9. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
			Оцінка	Пояснення
12	97-100	Відмінно	A	„Відмінно” – теоретичний зміст курсу освоєний цілком,

11	94-96	("зараховано")		необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
10	90-93			
9	85-89	Добре ("зараховано")	B	„Дуже добре” – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані , якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального , робота з двома-трьома незначними помилками.
8	80– 84		C	„Добре” – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані , якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками , робота з декількома незначними помилками або з однією-двома значними помилками.
7	75 – 79			
6	70-74	Задовільно ("зараховано")	D	„Задовільно” – теоретичний зміст курсу освоєний неповністю , але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано , деякі з виконаних завдань містять помилки , робота з трьома значними помилками.
5	65-69			
4	60 –64		E	„Достатньо” – теоретичний зміст курсу освоєний частково , деякі практичні навички роботи не сформовані , частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконана , або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального , робота, що задовольняє мінімуму критеріїв оцінки.
3	40–59	Незадовільно („не зараховано”)	FX	„Умовно незадовільно” – теоретичний зміст курсу освоєний частково , необхідні практичні навички роботи не сформовані , більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано , або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального ; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота, що потребує доробки
2	21-40			
1	1–20		F	„Безумовно незадовільно” – теоретичний зміст курсу не освоєно , необхідні практичні навички роботи не сформовані , всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки , додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки

10. Рекомендована література (основна, допоміжна), інформаційні ресурси в Інтернеті

Основна

1. Богиня Д. П. Історія економіки та економічної думки : навчальний посібник / Д. П. Богиня, Н. М. Краус, О. В. Манжура. – Хмельницький : ХНУ, 2010. – 428 с.
2. Економічна історія : навчальний посібник / Т. В. Ус, Т. Є. Калашник, І. Ф. Лісна та ін. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2012. – 244 с.
3. Економічна історія України : історико-економічні дослідження : в 2 томах / В. М. Литвин. – К., 2011. Том 1. – 695 с. Том 2. – 607 с.
4. Історія економічних учень : підручник : у 2 частинах / за ред. В. Д. Базилевича. – К. : Знання, 2006. Частина 1. – 582 с.
5. Історія економіки та економічної думки: від ранніх цивілізацій до початку XX ст. : навчальний посібник / В. В. Козюк, Л. А. Родіонова, В. В. Кириленко та ін. – К. : Знання, 2011. – 566 с.
6. Історія економіки та економічної думки: XX – початок XXI ст. : навчальний посібник / В. В. Козюк, Л. А. Родіонова, Т. І. Вергелес та ін. – К. : Знання, 2011. – 582 с. 88
7. Історія економіки та економічної думки : курс лекцій / Л. В. Лощина, В. Г. Подлесна, І. В. Ткаченко. – Суми : ДВНЗ "УАБС НБУ", 2009. – 207 с.
8. Історія економіки та економічної думки : навчальний посібник / О. Ю. Амосов, В. В. Калюжний, В. Л. Міненко та ін. – Х. : Магістр, 2009. – 408 с.
9. Історія економіки та економічної думки : навчальний посібник / Г. М. Грігорян, О. О. Губарєв, Т. Є. Калашник та ін. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2010. – 314 с.
10. Історія економіки та економічної думки : навчальний посібник / С. В. Степаненко, С. Н. Антонюк, В. М. Фещенко, Н. О. Тимочко. – К., 2010. – 743 с.
11. Історія економічних вчень : конспект лекцій / Г. М. Грігорян, М. А. Сіроштан, Л. О. Українська. – Х. : Вид. ХДЕУ, 2003. – 252 с.
12. Історія економічних вчень : навчальний посібник / І. І. Архієреєв, В. М. Двірських, Н. В. Шибасєва. – Х. : НТУ "ХПІ", 2004. – 216 с.
13. Історія економічних вчень : навчальний посібник / В. В. Кириленко, О. М. Стрішенець, М. М. Фаріон та ін. – Тернопіль : Економічна думка, 2008. – 525 с.
14. Історія економічних вчень (Сучасна економічна думка) : навчальний посібник / С. В. Мочерний, М. В. Довбенко, В. М. Тимочко та ін. – Львів : Новий Світ-2000, 2005. – 480 с.

15. Історія України з найдавніших часів до початку XX ст. : навчальний посібник / Г. Д. Гончарук. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 528 с.
16. Ковальчук В. М. Історія економіки та економічної думки : навчальний посібник / В. М. Ковальчук, М. В. Лазарович, М. І. Сарай. – К. : Знання, 2008. – 647 с.
17. Козлова А. І. Економічна історія : навчальний посібник / А. І. Козлова. – К. : Персонал, 2009. – 342 с.
18. Кузьменко Ю. В. Словник-довідник історико-економічних термінів / Ю. В. Кузьменко, О. М. Федорчук. – К. : Айлант, 2008. – 83 с.
19. Лазарович М. В. Економічна історія : навчальний посібник / М. В. Лазарович. – К. : Знання, 2008. – 431 с. 89
20. Лановик Б. Д. Економічна історія України і світу : підручник / Б. Д. Лановик, З. М. Матисякевич, Р. М. Матейко. – К. : Вікар, 2002. – 477 с.
21. Леоненко, П. М. Історія економічних учень : підручник / П. М. Леоненко, П. І. Юхименко. – К. : Знання, 2008. – 639 с.
22. Овечкіна О. А. Історія економіки та економічної думки : навчальний посібник / О. А. Овечкіна, І. М. Бугайова, К. В. Іванова. – Луганськ, 2009. – 344 с.
23. Юхименко П. І. Історія економіки та економічної думки : підручник / П. І. Юхименко, П. М. Леоненко. – К. : Знання, 2011. – 646 с.
24. Юхименко П. І. Економічна історія : підручник / П. І. Юхименко, П. М. Леоненко. – К. : Знання-Прес, 2008. — 567 с.

Додаткова

25. Аристотель. Сочинения: в 4-х томах / Аристотель. – М. : Прогресс, 1985. – 830 с.
26. Беренда С. В. Еволюція економічної інтеграції в країнах Європи : монографія / С. В. Беренда. – Х. : ХНУ ім. В. Каразіна, 2010. – 167 с.
27. Бойко А. Р. Історія України : навчальний посібник / А. Р. Бойко. – К. : АкадемВидав, 2010. – 687 с.
28. Воробйова Л. Ю. Формування наукових шкіл. Українська школа фізичної економії / Л. Ю. Воробйова // Економіка України. – 2008. – № 4. – С. 66–67.
29. Геец В. М. Проблемность структурных трансформаций экономики стран с развивающимися рынками / В. М. Геец // Економіка та прогнозування. – 2009. – № 1. – С. 54–69.
30. Годзина Г. С. Экономическая история : учебник / Г. С. Годзина, Г. П. Воцанова. – М. : ИНФРА-М, 2007. – 254 с.

31. Гарарук Л. В. Біржова торгівля України в період нової економічної політики (1921 – 1929 рр.) : монографія / Л. В. Гарарук, Г. Г. Коцур. – Чернівці : Книги-XXI, 2007. – 198 с.
32. Горкіна Л. П. XX століття в історії української економічної думки: коротка ретроспектива : монографія / Л. П. Горкіна, М. Г. Чумаченко, О. О. Шубін. – Донецьк : ДонНУЕТ, 2011. – 141 с.
33. Дерев'янкін Т. І. Післяжовтневі експерименти над вітчизняним ринковим господарством (1918 – 1928 рр.) / Т. І. Дерев'янкін // Економіка України. – 2008. – № 12. – С. 64–80.
34. Дерев'янкін Т. І. Відродження і спроби перебудови радянської економіки у післявоєнний період (1946 – 1991 рр.) / Т. І. Дерев'янкін // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 7. – С. 3–14.
35. Дерев'янкін Т. И. Деформации отечественного рыночного хозяйства в период войн и революций (1914 – 1921 гг.) / Т. И. Дерев'янкін // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – № 6. – С. 34–50.
36. Єдина Європа : перспективи розвитку : монографія / А. Авдющенко, А. Бардась. – Дніпропетровськ : НГУ, 2010. – 253 с.
37. Єфименко Г. Р. Взаємовідносини Кремля та Радянської України: економічний аспект / Г. Р. Єфименко. – К. : Інститут історії, 2008. – 230 с.
38. Задоя А. А. Взаимодействие рыночных и нерыночных аспектов в экономических реформах конца 1940-х – середины 1960-х гг. / А. А. Задоя, С. В. Кузьминов // Академічний огляд. Економіка та підприємництво. – 2010. – № 1. – С. 5–10.
39. Злупко С. М. Економічна історія України / С. М. Злупко. – К. : Знання, 2006. – 367 с.
40. Історія економічних учень : підручник : у 2 частинах / за ред. В. Д. Базилевича. – К. : Знання, 2006. Частина 1. – 582 с.
41. Клинова-Дацюк Г. М. Україна та інтеграційні процеси в сучасній Європі : навчальний посібник / Г. М. Клинова-Дацюк. – Рівне : НУВГ, 2012. – 189 с.
42. Ковальчук В. Меркантилісти, або перші паростки економічної науки // В. Ковальчук // Вісник ТНЕУ. Економічні науки. – 2011. – № 1. – С. 61–63.
43. Комар Н. Ю. Напрямки надання міжнародної фінансової та технічної допомоги в рамках плану Маршалла / Н. Ю. Комар // Вісник ТНЕУ. Економічні науки. – 2012. – № 1. – С. 172–181.
44. Коропецький І. С. Українські економісти XIX століття та західна наука / І. С. Коропецький. – К. : Либідь, 1993. – 192 с.
45. Кривуц Ю. Н. Первые критики идеологии меркантилизма и пионеры доктрины свободной торговли в Англии / Ю. Н. Кривуц // Вісник

Міжнародного Слов'янського університету. – 2011. – Том XIV. – № 2. – С. 30–35.

46. Кейнс Дж. М. Избранные произведения / Дж. М. Кейнс. – М., 1993.

Інформаційні ресурси

47. Законодавчі та нормативні акти України. – Режим доступу : www.uazakon.com.

48. Офіційний сайт Харківської обласної державної адміністрації. – Режим доступу : www.kharkivoda.gov.ua.

49. Офіційний сайт Полтавської державної статистики. – Режим доступу : www.poltavastat.gov.ua.

50. Офіційний сайт Кабінету міністрів України. – Режим доступу : www.kmu.gov.ua.

51. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua.

52. Хлібова Л. В. Промисловий переворот та особливості становлення індустріального суспільства в Україні [Електронний ресурс] / Л. В. Хлібова. – Режим доступу : [http: // www.rusnauka.com/13.DNI_2007/Istoria /21080.doc.htm](http://www.rusnauka.com/13.DNI_2007/Istoria/21080.doc.htm).